

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

1930

80

1-33

Ա Շ Ն Ա Ն Ա Յ Ա Ն Ի

Կ Ա Մ Պ Ա Ն Ի Ա

Վ. ՈՂ.

Ի Ն Զ Պ Ե Ս Կ Ա Զ Մ Ա Կ Ե Ր Պ Ե Լ
Ս Ո Ց Մ Բ Ո Ւ Ի Մ Ը Յ Ե Վ Դ Ա Ր Վ Ա Ժ Ա Մ Ն Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ը
Կ Ո Լ Տ Ն Տ Ե Ս Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ն Ե Ր Ո Ւ Մ

331.87
0-45

Պ Ե Ց Ի Ղ Ա Տ • 1931 • Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

331.87
0-45

75 JAN 2010

33
um

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ՄԱՍՍԱՆՆԵՐԻ ՄԵԾ ՅԵՌԱՆԻԸ

Սոցիալական ու հարվածայնությունը վերջին տարիների ընթացքում լայն ծավալ են ստացել թե արդյունաբերության և թե դյուղատնտեսության մեջ խորհրդային Միության բոլոր անկյուններում: Սոցիալական ու հարվածայնությունը ցույց տվեցին թե ինչ հակայական տնտեսական հարավորություններ են թաղնված մեր յերկրում և թե ինչ անսպառ յեռանդ ու նախաձեռնություն կա բանվոր դասակարգի ու աշխատավորական դյուղացիական մասսաներում:

Սոցիալիստական մրցությունը մի հզոր միջոց է աշխատավորության ուղադրությունը կենտրոնացնելու համար կուսակցության առաջադրած հիմնական խնդիրների կատարման վրա, բարձրացնելու նրա յեռանդը փողովրդական տնտեսության ծամյա սլանդ կատարելու և դերակատարելու համար:

Սոցիալիստական մրցման դադախարը, վորը հասցել էր Լենինը, լայնորեն ծավալվեց քաղաքում, արդյունաբերության մեջ Տուլայի մեխադադործների զիմուսից հետո: Այդ դիմումն արձագանք դասվ նաև դյուղում, հատկապես խորհրդային ու կոլեկտիվ տնտեսություններում:

Մեզ մոտ Հայաստանում նույնպես սոցիալական ու հարվածայնությունը շոշափելի ու լուրջ արդյունքներ են տվել:

Սոցիալական ու հարվածայնության շնորհիվ անցյալ

ՊԵՏՏՐԱՏԻ ՑՊԱՐԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿ. 1828
ԳԼԱԿԼԻՏ 6747 (Բ)
ՊԱՏՎԵՐ 4939
ՏԻՐԱԺ 5000

1791
14189.57

24158.607

տարվա համեմատութեամբ ավելացել և աշխատանքի արտադրողականութիւնը, իջել և ինքնարժեքը, լրովացել և արտադրանքի վերահիշ, բարձրացել աշխատանքային կարգադրանքի թիւը, բերքատուութեան տոկոսը և այլն:

ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԵԾ ՎԵՐԵԼԻՔ

Սրանից դեռ 12 տարի առաջ հողային կոմունաների և գյուղատնտեսական արտեղծերի առաջին համագումարում Լենինն ասել է՝

«Միայն այն դեպքում, յեթե մեզ հաջողվի գործնականում ցույց տալ գյուղացիութեանը հողի հատուկական, կոլեկտիվ, բնկերական, արտելային մշակման առավելութեանը, յեթե միայն մեզ հաջողվի ոգնել գյուղացուն բնկերական, արտելային տնտեսութեան միջոցով, այն ժամանակ միայն բանվոր դասակարգը, իր ձեռքում պահելով պետական իշխանութեանը, իսկապես կարացուցի գյուղացուն իր իրավացի լինելը, իսկապես իր կողմը կգրավի հաստատապես և իրապես գյուղացիական բազմամիլիոն մասսան»:

Կուսակցութիւնը կենսադործելով Լենինի այս ցուցմունքը, կարողացավ գյուղացիութեան չքովոր միջակ մասսաներին համոզել կոլտնտեսութիւնների առաւելութեանների մեջ, ընդգրկել նրանց կոլեկտիվներում: Յեթե 1928 թվին Խորհրդային Միութեան մեջ կոլեկտիվացված էր միայն 400 հազար տնտեսութիւն, 1929 թվին մի միլիոն, ապա 16-րդ կուսահամագումարին (1930 թ. հուլիս) կոլեկտիվացման եր յեթաթաթկված 6 միլիոն, Խորհուրդները 6-րդ համագումարին 10 միլիոն, իսկ այժմ աշխանացանի սկզբին ՌՍՀՄ կոլտնտեսութիւններում հաշվում է 14 միլիոնից ավել տնտեսութիւններ կամ չէրդ միութեան գյու-

ղական տնտեսութիւնների ավելի քան 60 տոկոսը:

Շնորհիվ սոցմրցման և հարվածախուժեան կոլեկտիվացման տեմպերի մեջ մենք չտեսնված նվաճումներ ձեռք բերինք: Դեռ 16-րդ համագումարին Ստալինն ասել է՝ «կոլտնտիւնարարութեան 5-ամյա պլանը յերկու տարվա մեջ մեմք արդեն գերակատարել եմք մեկ ու կես անգամից ավելի»:

Դեկտեմբերյան սլէնումի (1930 թ.) առաջադրանքը՝ 1931 թվին կոլեկտիվացման յենթաթիւնու ՌՍՀՄ գյուղական բոլոր տնտեսութիւնների վաչ պակաս քան կեսը, նույնպես գերակատարված է:

Յեկ այդ բոլորը շնորհիվ կուսակցութեան պլանվոր դժի ճիշտ կենսադործման: Սակայն կոլեկտիվացման հետ միասին գյուղն են մտնում աշխատանքի սոցիալիստական ձեւերը, ինչպես Ստալինն է ասում (16-րդ համագումար), «սոցմրցութեանը սկսում է ծավալվել գյուղում, բնագրկելով արդեն մեր խորհրդային ու կոլեկտիվ տնտեսութեանը»:

ԾԱՎԱԼՎՈՒՄ Ե ՍՈՑՄՐՑՈՒՄԸ ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ

Հայաստանում նույնպես վերջին տարում բավական լայն ծավալ է ստացել սոցմրցումը: Մենք սոցմրցութիւնն ու հարվածախուժեանը զեկաւարելու մեծ փորձ ձեռք բերեցինք թե անցյալ տարի աշնանը և թե մասնավանդ, այս տարի գարնանը:

Հանկապես այս տարվա դարնանացանը մեզ հարուստ փորձ տվեց, այսպես որինակ՝ Դուրդուղուլու շրջանը, ծավալելով սոցմրցումն ու հարվածախուժեանը, բայլը շեկիկյան 2-րդ գարնանացանի ընթացքում չկորցրեց առաջնութիւնը կոլեկտիվացման ասպարիլում, կա-

տարեկալ կուսակցութեան առաջադրածքը, կոլեկտիվացման յենթարկեց շրջանի տնտեսութեաններէ 58 տոկոսը՝ հանդիպեալեան պլանից ել ավելի:

Սոցմրցումն ու հարվածայնութեանը բամբակացան շրջաններում մեղ հասցրեց վճռական հաղթանակի, գերակատարվեց 25 հաղար հեկտար բամբակ ցանքի պլանը, ցանվեց 26 հաղար՝ հակառակ դասակարգային թշնամու կատաղի դիմադրութեան:

Սոցմրցումն ու հարվածայնութեանը ծավալելով Գորիսի, Սիսիանի, Ղափանի շրջանները, չնայած յերկրաչարժից առաջացած դժվարութեաններին, գերակատարեցին բայլշելիկյան 2-րդ գարնանացանի պլանները:

Սոցմրցումն այս տարի ավելի լայն ծավալվեց կուստնտեսութեաններէ միջև և նրանց ներսը, քան յերբեմնից: Կոտայքի Վոլջաբերդ գյուղի կոլեկտիվը մըրցում է Ալգալարի հետ, Ղուրղուղուլու Իգդալու գյուղի կոլեկտիվը, վոր երեն հարվածային է հայտարարել Սրմտու և Ջանֆիդա գյուղերի կոլեկտիվներէ հետ, Վաղսպատի Հալիդարա կոլխոցը Փրանգանոցի կոլխոցի հետ և այլն, բայց վոր կարելորն է, շնորհիվ մրցման և հարվածայնութեան ծավալման այդ կոլեկտիվները հսկայական նվաճումներ են ձեռք բերել:

Բացի ընդհանուր մրցումից կոլեկտիվները մրցման եյին դուրս գալիս այս և այն կոնկրետ կամպանիայի համար. որինակ՝ Ծամազդինի Պռավաբար գյուղի կուստնտեսութեանը Ղրղե գյուղի կոլեկտիվի մրցահարվերըն ընդունելով, ցանել է մի հեկտար պաշտպանութեան ֆոնդի ողպին և մրցման է հրավիրել Հախում, Վելի, Ջինչին, Իերդ, Սեվ քար, Աչալուր գյուղերի կոլեկտիվներին:

ՄՐՑՈՒՄԸ ԿՈԼՏԵՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐՍԸ

Մրցումը ծավալվում է և կոլեկտիվների ներսը, Սարդարաբադի «Լենինյան Գիգանտ» կուստնտեսութեան 8-րդ բրիգադան, հարվածային թղթակից Ռ. Ասատրյանի գլխավորութեամբ մրցութեան է հրավիրել 7-րդ և 9-րդ բրիգադներին: Այդ բրիգադը գարնանացանն սկսեց ապրիլի 3-ին, 24 հեկտար դաշտը պարարտացրեց 12 բանվորով, կրկնավարն ավարտեց մեկ ու կես որում, գիշերը տրակտորի առաջ լույս պահելով ապրիլի 10-ին ավարտեց վոցխելը: Մարդոցն սկսեցին ապրիլի 11-ին և ավարտեցին 18-ին, դործադրելով հարյուր բանվոր մարդոցեցին 28 հեկտար, ցանքն սկսեցին ապրիլի 20-ին. այսպիսով գարնանացանի վոցջ աշխատանքներն այդ բրիգադն ավարտեց 20-22 որում:

Սոցմրցումն ընդգրկում է և կանանց: Գյուղաըլույի Նոր կյանք կուստնտեսութեան կանանց հարվածային բրիգադը՝ 35 հոգուց բաղկացած, վոչ մի բանով հետ չի մնում տղամարդկանց բրիգադից. կանայք մասնակցել են այդին ետելու աշխատանքին, վոր առաջ միայն տղամարդիկ եյին կատարում: Բրիգադն արժանացել է կարմիր տախտակի:

Լայն ծավալ է ստացել և անհատական մրցումն ու հարվածայնութեանը: Ուռուտ գյուղի կոլեկտիվի մասկաչներ Մացակ Անդրեասյանը, Սուրեն Գաբրիելյանը, Տիգրան Դանիլյանն ու Սարգիս Դովլաթյանն իրենց հայտարարել են հարվածային: Արտադրական պլանով նսխատեոված վարի նորման նրանք բոլորը գերակատարել են:

Թայթան գյուղի կոլխոցի անգամ հարվածային Սողոմոն Սաչատրյանը չի թողել, վոր կոլեկտիվի Ֆուրգոս

նը պարտադ կանգնի, բաժանական 300-350 ուսուցիչներու գումարով և հասցրել կոլեկտիվին՝ Փուրբոնները բանեցնելով:

Մտեհանավանի «Շահումյան» կոլեկտիվում հարվածայինների շարքերում են նույնիսկ ծեբերը, 60 տարեկան Մարտիրոս Մանուչարյանը (ձիապահ) և նույնիսկ 83 տարեկան Գարո Զուրաբյանը:

Ռեվոլյուցիոն կոլտնտեսություն 21 հ. ծխախոտի մշակման գործում աչքի յե ընկնում բրիգադավար կոմսոմոլիստ Գուրգեն Գրիգորյանը, վորի ղեկավարությունում կատարվում է և խնամվում ցանքը, նա աշխատանքից վորչ մի որ չի բացակայել:

Աշտարակի Ղարաջորան գյուղի՝ Մուսվանի անվան կոլտնտեսում զարնանացանի և խոտհունձի ժամանակ աչքի ընկավ Զոհրաբ Գեվորգյանը:

Կան միության, հարվածայնություն հազարավոր ու բազմազան որինակներ, վորոնք մեկ-մեկ թվել անհնար է: Պարզ է, վոր սոցմրցման ու հարվածայնություն շնորհիվ մենք անթիվ նվաճումներ ենք արել:

Մակայն սոցմրցումը մեղ մոտ Հայաստանում և առանձնապես կոլտնտեսություններում ունի առանձնահատկություններ և մի շարք բացեր, վորոնց ղեկավարի պայքարել առաջիկայում:

ԳՈՐԾԱՐՔԸ, ՎՈՐՊԵՍ ԿԱՐԵՎՈՐ ՊՍՅՄԱՆ

Սոցմրցումը ճիշտ կազմակերպելու համար ամենակարեկոր նախապայման է գործարքի կիրառումը, դեռ ավելին, առանց գործարքի և նիշտ հաշվառքի չի կարող սոցմրցումն ու հարվածայնությունը լայն ծավալ ստանալ:

Յեթե սառչ չառ կոլտնտեսություններում, ուր

դեռ գործարք չի մտցված, սոցմրցումն ու հարվածայնությունը գոյություն ունեյին, ապա այդ կոլտնտեսություններից շատերում սոցմրցությունը աղճատվում էր, հարվածայինների շարքերում տեղ եյին դառնում և կեղծ հարվածայինները, քանի վոր գործարք, արտադրանքի ճիշտ հաշվառում գոյություն չունեի և չի ստուգվում մրցման ընթացքը, չի պարզվում յուրաքանչյուր հարվածայինի դեմքը: Այդպիսի կոլեկտիվներում մի քանի հարվածայինների հետ միասին կարելի չի հանդիպել և լողորի, կեղծ հարվածայինների, շատ խոտոզ, բայց գործ չանող ձրիակներին: Չկար ընդհանուր շահագրգռվածություն, չկար իսկական մրցում. սոցմրցումը վորչ միայն ազնուտվում էր, այլ և կորցնում էր իր արժեքը, մանավանդ յորը աջ պրակտիկայի հետեմանքով անցյալ տարի բերքը կոլեկտիվում բաժանվում էր ըստ շնչի և վոր ըստ աշխատանքի: Սոցմրցումը կորցնում էր իր, վորպես արտադրություն բարձրացնող հզոր լծակի դերը, յորը բուն էր դնում «ձախ» ըստ եյություն հետադիմական «Հավասարեցման» սկզբունքը, վոր ժխտում է գործարքը, վարձատրումը ըստ աշխատանքի քանակի ու վորակի:

Ահա այս խնդիրների առթիվ իր վճռական խոսքն ասեց Մորհուրդների համամիութենական 6-րդ համագումարը:

«Աշխատանքի կազմակերպման միակ նիշտ միջոցը կոլտնտեսում հանդիսանում է գործարքային սխտեմը» (Յակովլեվ):

«Ով շատ և լավ կաշխատի, նա շատ կստանա, ով չի աշխատի, նա վաչինչ էլ չի ստանա»:

«Գործարքը պիտի կիրառել կոլտնտեսության բոլոր աշխատանքներում»:

Այսպես է վերջին թ-ը համադրումարը:

Բայլընվիկյան յերկրորդ դարնանացանի հարուստ փորձը ցույց տվեց, վոր խեղաղեա դործարքի և ճիշտ հաշվառքի միջոցով հնարավոր է բարձրացնել արտադրողականութունը մի քանի անգամ, վորը հնարավոր է այդ միջոցներով հայտնաբերել կեղծ հարվածայիններին, հնարավոր է սոցմրցման ու հարվածայնության մեջ ներդրավել հազարավոր նոր կոլտնտեսականների:

Ն. Ալբաշի կոլեկտիվում գործարքային աշխատանքը վերացրեց լողրութունն ու ծուլութունը, վորովհետև բոլորն էլ դիտեն, վոր յեթե շաշխատեն, վորչինչ չեն ստանա:

Փարքի գյուղում գործարքը վերջ տվեց լողրությանն ու «գյուլի պահելուն» աշխատողներին տրված ներենց նորման և ամեն մեկը ջանք և դործ դնում ավելի աշխատել, վորպեսզի ավելի աշխոր ունենա ու շատ յեկամուս ստանա: Ծառատունկի փոսերը փորելու նորմա յե դրված մի հողուն 20 փոս, սակայն 5 հողուց բաղկացած մի բրիգադը մեկ որում փորեց 200 փոս (ամեն մեկին որեկան 40 փոս):

Ֆրանդանոց գյուղի կոլեկտիվի 35 հեկտար այգին բացելու համար պիտի գործադրվեր 300 բանոր, սակայն, շնորհիվ գործարքի և սոցմրցման 24 հողուց բաղկացած բրիգադը այգին բացեց 11 որում՝ գործադրելով 191 բանոր, այսպիսով խնայվեց 109 բանոր:

ԳՈՐԾԱՐՔՆ ՈՒ ՍՈՑՄՐՑՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ՀԱՍՑՆԵԼ ՈՂԱԿԻՆ, ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆԻՆ

Ավելի մեծ արդյունքների յենք հասնում, յերբ գործարքը հասցնում ենք վոչ թի մինչև բրիգադ, այլև մինչև ողակ և անհատ կոլտնտեսականի:

Այսպես, որինակ՝ Վաղպատի, Ն. Խաթունարի գյուղի Ստալինի անվան կոլեկտիվը նախապատրաստվել է գործարքի ողակային անհատական սխեմին: Ողակային-անհատական գործարքը հենց առաջին որվանից հիանալի արդյունքներ տվեց: Մկրտիչ Սուրադյանի բրիգադի անդամներն առաջ քաղհանում են յին միջին հաշվով 2 և կես լիտր բամբակ, մինչդեռ որդակային ձեվը կիրառելուց հետո նույն բրիգադի անդամները մինչև ճաշ քաղհանում են 3½—4 լիտր: Արշալույս Ղարիբյանի բրիգադը նորմաներն ու նարյադը կատարեց միայն ողակային-անհատական գործարք կիրառելուց հետո:

Անդրեաս Հովհաննիսյանի բրիգադը, 8 հողով, մի հեկտարի վրա 20 սայլ մոխիր պիտի ցաներ, բայց անհատական գործարքի շնորհիվ ցանել է 40 սայլ 2 հեկտարի վրա: Ֆրանդանոցի կանանց բրիգադը, վոր մեկ որում պիտի քաղհաներ մի հեկտարը՝ 10 հողով, կին բրիգադավար Քիչմիչի ղեկավարությամբ, քաղհանեց մեկ ու կես հեկտար և բուքսիրի վերցրեց մյուս բրիգադներին:

Սակայն միայն գործարքը չէ, վոր անհատ—կոլտնտեսականին հասցնելիս բարձրացնում է արտադրողականութունը. գործարքի հետ միասին մինչև անհատ կոլտնտեսականը պիտի հասցնել և սոցմրցումը. սոցմրցման մինչև հիմա մեր ունեցած բացերից ամենադյուրավորը հենց այն է, վոր մրցումը կոլտնտեսականների միջև ավելի վատ է կազմակերպված քան բրիգադների, կոլտնտեսությունների մրցումը: Շատ անգամ հենց այդ պատճառով սոցմրցումը վերածվում է ձեվական մի ծիսակատարության, սյայման են կապում, ճառեր ասում ու վերջ:

Անհատական դործարքի կիրառմամբ հնարավոր է միանգամայն հեշտութեամբ պարզել, թե ո՛վ է իսկական հարվածայինը, իսկ սոցմրցումը կազմակերպելով կոլտնտեսականների մեջ, անհատական մրցման պայմանադրեր կնքելով, պարբերաբար ստուգելով, պարզելվատրելով սև ու սպիտակ տախտակներին դրելով հնարավոր է ավելի մեծ հաղթանակների հասցնել: Յեւ իսկապես Սարդարաբադի և Ղուբդուղուլու մի շարք առաջավոր կոլտնտեսությունների փորձը հաստատում է այդ դործարքն ու սոցմրցումը փոքր ողակներին ու կոլտնտեսականներին հասցնելով, ռեկորդային արտադրողականությունն է ստացվել (որ. 12—13 լիարժամբակ քաղհանվել է մի որում):

Սակայն այստեղ առաջ է դալիս դժվարություն, վորի դեմ կանգ են առնում շատ կոլտնտեսություններ կամ կադրերի պակասության դեպքում կամ ել, վոր բացառությունն է, ոպորտունիստական վերաբերմունքի պատճառով — դա հաշվառման գործն է:

ՃԻՇՏ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սոցմրցումն ու հարվածայնությունը կազմակերպելու մի տարվա փորձը ցույց տվեց, վոր ամենամեծ դժվարությունը, վորին հանդիպում են տեղական կազմակերպություններն այդ դործը գլխավորելու ժամանակ — դա հաշվառման, սոցմրցման ընթացքն ստուգելու աշխատանքն է:

Հաճախ դործը լավ սկսելուց, սոցմրցման պայմանադրեր կապելուց, այն մասսայականացնելուց, հարվածայնությունը ծավալելուց հետո, մոռանում են հետադարձ ընթացք տալ ու դեկավարել սոցմրցումը,

հաշվառում, ստուգումներ չկատարելու և լատ դրա պարզեցվատրությունն չանցկացնելու հետեվանքով:

Ն. Խաթունարիս գյուղում սոցմրցումն իսկապես վոր կազմակերպված էր, բայց հետագայում վոչ ճիշտ հաշվառման, ստուգումներ չլինելու պատճառով պարզ չեր վարչությունն ու կուսընթիվն, թե ովքեր են իսկական հարվածայինները, վոչ մի ճիշտ տվյալ չկար, միայն հարվածային աշխատանքով մի քանիսը աչքի էլին ընկնում, իսկ մյուսները վոչ: Պարզեցվատրման 500 ու դումարը մինչև բերքահամաք ել դեռ մնում էր անողտազործելի:

Ավելի վատ էր դրությունը «Անասոված» կոլտնտեսությունն մեջ: Այս կոլեկտիվը համարյա ամենամեծն է ամբողջ Հայաստանում, ունի հազարից ավելի աշխատունակ անդամներ, սակայն բաժրակի թե ցանքի և թե մանավանդ քաղհանի աշխատանքները խայտառակ կերպով կազմ էլին: Դրա պատճառներից գլխավորն այն էր, վոր դեկավարության թուլության հետեվանքով շատ վատ էր դրված հաշվառքի գործը. նախ գործարքը յերկար ժամանակ չեր կիրառվում ու լուրջ դիմադրություն հանդիպեց նույնիսկ կուսակցականների կողմից, ապա և հսկողության բացակայության պատճառով դաշտային աշխատանքի դուրս էր դալիս աշխատանքի ընդունակների թվի կեսից ել պակասը: Իսկ աշխատողների մեջ ել սոցմրցումը արմատներ չեր դեցում, վորովհետև հաշվառքի բացակայության պատճառով պարզեցվատրվում էլին պատահական մարդիկ, վորոնցից կային այնպիսիները, վոր հարվածային կոլեկտիվում դեռ արժանի չել չեյին, բացի այդ պարզեցվատրման ֆոնդն էլ (մոտ 1500 ու.) մնացել էր մինչև վերջերս անողտազործելի: Նույն թերությունն ունեն

բանաբանութիւնք այլ կոլտնտեսութեաններ նույնպէս և գեռ
կան այնպիսիներն ել, մանաւանդ նոր կազմակերպ-
վածները, վոր ամենեւին պարզեվատրման ֆոնդեր չեն
ստանձնացրել:

Այսպիսով գործարքի կերտումը, ճիշտ հաշվա-
ռումը և պարզեվատրումն, սոցմրցումն սկսելուց հետո,
այն գլխավորելու կարելիոր պայմաններ են հանդիսա-
նում. բացի այդ սոցմրցումը հաջող գլխավորելու և
աշխատանքի մշտական մեթոդ դարձնելու համար պետք
է վերջ տալ և մի այլ բացի, սոցմրցումը ժամանակավոր
կամպանիա համարելուն և վորպես այդպիսին այն դե-
կավարելու պրակտիկային: Դարնանը մրցում կազմա-
կերպելուց, դարնանացանը հաջող անցկացնելուց հետո
Վաղպատի շրջանի մի շարք կոլտնտեսութեաններ, Սա-
մաղար, Ն. Խաթունարիս, «Անաստիված», Փարաքար և
այլն քաղհանի ու մշակման ընթացքում թուլացրին
տեմպերը, մոռացան սոցմրցման գործը՝ չստուգեցին
հին պայմանագրերը, նորերը չկնքեցին: Ահա ինչու
այդ կոլտնտեսութեանները չստեղծում են իրենց առաջացան:

Ահա այս թերութեանները վերացնելու համար
կուս. կոմյերիտ և մյուս գյուղական կազմակերպու-
թեանները պետք է բարեն իրենց ուժերը և կազմակեր-
պեն, գլխավորեն սոցմրցումը:

ՈՒՂՂԵԼ ՍԵԱԼՆԵՐԸ.

Ի՞նչ պիտի անել աշնանացանի ընթացքում:
Ամենից առաջ անհրաժեշտ է կապված իրի պայմա-
նագրերի ստուգումներ անց կացնել: Ստուգումները
կազմակերպելու վերջին ժամկետ պիտի ընդունել բեր-
քի և կոլեկտիվացման որը: Մինչ այդ անհրաժեշտ է
հատուկ կամիսիաներ, պատգամավորութեաններ ընս-

րել սոցմրցման հին պայմանագրերը (գարնանացանի
կամ մշակման կամպանիայի ու բերքահավաքի ժամա-
կան կապված) ստուգելու համար: Պատգամավորու-
թեանները կամ բրիգադները պիտի անցնեն գյուղից-
գյուղ, կոլեկտիվից մյուս կոլեկտիվը, բրիգադները, ս-
ղակները և առանձնապես մրցող կոլտնտեսականների
մոտ և տեղն ու տեղը ստուգեն պայմանագրերի կետերի
կատարումը քանակով թե վորակով: Կոմիսիաները պի-
տի լիազորութեան ունենան վորոշելու, թե ով է հագ-
թանակել և կատարել պարզեվատրութեան:

Պարզեվատրութեաններ կատարելիս չպիտի ժլատու-
տութեան անել և ստեղծված ֆոնդերն (ըստ կարիքի)
պիտի գործադրել, քանի վոր պարզեվատրման ֆոնդերի
ճիշտ գործադրութեան դեպքում կոլտնտեսութեաննե-
րը հետագայում մեծ ոգուտ կստանան սոցմրցման ծա-
վարումից:

Այն կոլեկտիվներում, ուր փոքր դեռ մինչև հիմա
չկա, պիտի ստեղծել: Բերքի բաշխման հրահանգի համա-
ձայն կոլտնտեսութեան յեկամուտներեց 1,5 տոկոս
հատկացվում է պարզեվատրման ֆոնդին, վորպես որենը
այդ դումարը պետք է անպայման և առաջին հերթին
առանձնացնել բերքի բաշխման ժամանակ, իսկ ուր
բաշխումն ուշանում է, այդ ֆոնդի հաշվին հատկա-
ցումներ անել պարզեվատրութեանների համար:

Պարզեվատրութեանների համար դումարներ պիտի
ստեղծել և շրջկոլտնտմութեաններին, կոլտնակենտրո-
նի և հողորդանների գծով այդ մասին նախորդ պիտի
մտածել մինչև բերքի տոնը, մինչև ցուցահանդեսները:

Ցուցահանդեսներին մասնակցելու համար կոլտն-
տեսութեաններում նախորդ պիտի պատրաստվել և
սոցմրցման ու հարվածայնութեան արդյունքներն որ

ստաջ պարդի: Այս տարի բերքի տոնին բերքից թացի պիտի ցուցահանել և աշխատանքը, աշխատանքի արտադրողականութունն, այդ ասպարիզում կոլտնտեսութունները ունեցած նվաճումները:

ԱՇՆԱՆԱՑԱՆԻ ՊԼԱՆԸ.

Այս տարի արչնանացանի պրոնով Հայաստանում նախատեսվում է ավելացնել ցանքերի տարածութունը՝ և հասցնել այն 115 հազար հեկտարի, անցյալ տարվա 94 հազար հեկտարի դիմաց: Աշնան վար պիտի կատարվի 160 հազար հեկտար, վորից բամբակի համար՝ 33 հազար հեկտար, տեխնիկական այլ կուլտուրաների համար՝ 11,3 հազար հեկտար և կերի մշակույթների համար 33 հազար հեկտար: Այս տարի սերմը պիտի դուրս գա ամբողջովին, տեղական տերմացվի փոխարեն 48 հազար ցենտներ «ուկրաինկա» և այլ տեսակավոր սերմացու պիտի ցանվի 34 հազար հեկտարի վրա. աշնանը պիտի դուրս գա և գարնանացանի սերմացուն: Պիտի ախտահանվի հիվանդութուններով վարակված բոլոր տարածութունների ու դյուրեղների սերմացուն և ընդհանրապես տեսակավոր և ներմուծվող սերմացվի վոչ պակաս քան 100 տոկոսը: Բամբակի հողերից 15 հազար հեկտարի վրա արաթ պիտի արվի. պետք է ընդարձակվի բազմամյա և աշնանացան խոտաբույսերի ցանքի տարածութունը, պետք է արոտների բարելավում կատարվի (քարերը մաքրելով, վարելով և այլն):

Այդ պլանում մեծ բաժին է ընկնում կոլտնտեսութունների վրա. կոլտնտեսութունների աշնանացանի տարածութունը պիտի հասցվի 50 հազար հեկտարի տեսակավոր սերմացվով ցանքը 14240 հեկտարի, 37 հազար հեկտարի շարքացանք պիտի արվի և այլն:

Միաժամանակ աշնանացանին պահանջվում է բարձրացնել արտադրողականութունը, մեքենաները քիմիական նյութերով, տրակտորները և շարքացանները պետք է աշխատեցնել 3 հերթի որեկան վոչ պակաս քան 20 ժամ, յուրաքանչյուր տրիեր սեզոնի ընթացքում պիտի դաի վոչ պակաս քան 600 ցենտներ սերմացու, յուրաքանչյուր 10 կամ 11 շարքացան մեքենա ձիով-կամ յեզներով աշխատելու դեպքում որեկան պետք է 60 հեկտար ցանք անի, իսկ տրակտորով աշխատելու դեպքում 150 հեկտար:

Բացի այդ թե ցանքը, թե դուռումն ախտահանումը պետք է կատարել վորոշված ժամկետներին կամ ավելի շուտ:

2415860

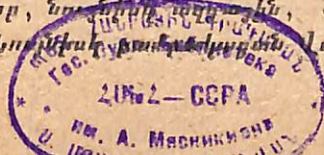
ՆՈՐ ԿՈՒՏՆՏՎԵՐԵԼՔԻ ՆՇԱՆԱՑԱՆԻ ՏԱԿ

Բայց, վոր ամենակարևորն է, աշնանացանի կամպանիան պիտի անցկացվի սոցիալիստական սեկտորի հորրացման, մասնավորապես կոլտնտեսութունների ամձան նշանաբանի տակ:

Հայ. Կ (բ) Կ. Կ. Կոմի և Անդրյերիկոմի դիրեկտիվների համաձայն կոլեկտիվացումը բամբակացան շրջաններում պիտի ավարտվի հիմնականում ամենաուշը 1932 թվին, իսկ մյուս շրջաններում՝ 32-33 թվին: Այդ նշանակում է, վոր, վորպեսզի այդ պլանը կատարվի, այս աշնանն ուժեղ վերելք պիտի տեղծվի կոլտնտեսութուններում:

Մինչդեռ մեզ մոտ, Հայաստանում կոլեկտիվացման շատ ցածր 27,9 տոկոսն ունենք. մենք հետ ենք մնում Ադրբեջանից, Վրաստանից և Սորհրդային Միության համարյա բոլոր, նորմալ տեղերին, ծայրամասային շրջաններից: Երբեք հարկադրված չլազպատի շրջաններում:

ԸՏ. 68141

նը կոլեկտիվացված և միայն 35 տոկոսով, Վեդին՝ 21 տոկոսով, իսկ անասնապահական շրջանները էլ ավելի ցածր տոկոսով. որինսկ թալինը հազիվ 10.7 տոկոսով, Աղբաբան 20,3 տոկոսով, Ախտան 17,4 տոկոսով, Մարտունին 16,5 տոկոսով, Դարալազյաղը 14,5 տոկոսով և այլն :

Հայ. Կ. (բ) Կ. Կենտկոմի հուլիսյան պլենումն արածնադրեց, վոր այդ հետևանք և 30 քվի գարնան «ձախ» սխալները աջ պրակտիկայով ուղղելու :

Աշնանացանի նախորդակին հենց մի շարք շրջաններ հաղթահարելով աջ ուղղությունից սոցմրցման ու հարվածայնության ծավալմամբ առողջ կոլտնտիվերէք ստեղծելու փայլուն որինակ ավին . Ղամարուն ոգոստոս ամսվա ընթացքում ընդունեց մոտ 2000 նոր տնտեսություններ, Ղուրդուղուլին կոլեկտիվացումը հասցրեց 75 տոկոսի, Գորիսը, ուր դեռ մուտք չեն դործել բարդ մեքենաները և ուր ուղղությունները պնդում էին, թե կոլեկտիվացումը հաջողություն չի ունենա, ամառվացելի, աշնանացանի նախապատրաստման ընթացքում ուժեղ կերպով աճումը շարունակվում եր :

Այս փաստերը խոսում են այն մասին, վոր կոլտնտեսությունների կարճ ժամանակվա դոյության ընթացքում, հաջող աշխատանքի շնորհիվ ձեռք բերած նվաճումները խիստ համոզեցուցիչ են, վոր չքավոր ու միջակ գյուղացիությունը ե'լ ավելի խորն և համոզվում նրա մեջ, վոր ինքը վաղ թե ուշ կոլտնտեսության մեջ պիտի մտի և ցանկանում և այդ կատարել : Անհրաժեշտ է միայն հաղթահարել ուղղությունիցը և զխավորել կոլտնտիվերիցը :

ԵՆ ԱՎԵԼԻ ԾԱՎԱԼԵԼ ՍՈՑՄՐՅՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՐՎԱԾԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Վճռական պայքար տանելով դասակարգային թըշնամու դեմ կոլեկտիվացման տեմպերի արագացման համար պետք է ծավալել սոցմրցումն ու հարվածայնությունը :

Ուժեղ, բայց առողջ կոլտնտիվերէք ստեղծելու համար պետք է կազմակերպված աշխատանք ծավալել . պետք է կարողանալ ընտրություն կատարել կոլեկտիվացման նպատող միջոցառումների մեջ, նպատակ ունենալով չխախտել կամավորության լենինյան սկզբունքը, սոցմրցումը չվերածել թվերի ու տոկոսների հետևից վազելու խաղի :

Պետք է ողտվել անցյալ տարվա փորձից, թույլ չըտալով կրկնել անցյալ տարվա սխալները :

Այդ նպատակով էլ սոցմրցումը պիտի ծավալվի վոչ միայն տոկոսների համար, այլ առողջ վերելքի համար . պետք է մրցել կոլտնտեսության նվաճումները լավ ցուցահանելու և դրա հիման վրա աճում ստեղծելու համար, պետք է մրցել բերքի ճիշտ բաշխում, լրիվ դործարք, կանոնավոր հաշվառում, ծավալուն կուլտաշխատանք, հարվածայնություն կիրառելու համար . պետք է կազմակերպել ինիցիատիվ խմբակներ, ներդրավող բրիգադներ, «կարմիր խնամախոսներ» ուղարկել անհատ տնտեսությունների մոտ, ծավալել լուրջ պայքար կուլակի դեմ ամեն մի կոլտնտեսականի համար, մասսայականացնել արտելի կանոնադրությունը, դործարքի էյությունը, բերքի բաշխման սկզբունքը, կուսակցության վորոշումները և դրա հիման վրա առաջացած աճման արդյունքներով մրցել իրար հետ :

Սակայն բացի կոլեկտիվացումից, աշնանացանի ընթացքում պլանն իրագործելու համար եւ անհրժեշտ ե ծավալել սոցմրցումն ու հարվածախուժությունը և այդ յերկու խնդիրները պիտի սերտորեն շաղկապել իրար:

Աշնանացանի պլանն իրագործելու համար անհրժեշտ է պլանը հասցնել մինչև կոլտնտեսություն, մինչև ամեն մի բրիգադ և ուղակ ամեն մի կոլտնտեսության մեջ կոլտնտեսականները պետք է ծանոթ լինեն իրենց պլանին, խմանան յերբ և ինչ պիտի կատարել:

Պետք է պատրաստ ու նորոգված լինեն բոլոր մեքենաները, սայլերը, դործիքները, լծասարքերը և այլն:

Պետք է ձևաք բերված լինի սերմացու. կոլեկտիվը, յեթե տեւակավոր սերմ չունի, իր սերմացուն պիտի փոխի ու ձևաք բերի տեսակավոր սերմացու. սերմացուն պիտի ժամանակին գտվի, ախտահանվի. սերմացվի համար պահեստները պիտի պատրաստ լինեն, վարը պիտի ժամանակին կատարվի, աշխատանքն այնպես պիտի կազմակերպված լինի, վոր դործարքի ու հաշվարուման ճիշտ կիրառման հիման վրա աշնանացանի պլանը կատարվի ու գերակատարվի քիչ ուժերով ու քիչ ծախսով, մեքենաները լրիվ ծանրաբեռնությամբ չլինեն պիտի ունենան, վատելիքն ու կեքը պիտի ծախսվեն խնայողաբար և այլն:

Ահա այս խնդիրները կատարելու համար նույնպես պիտի լայնորեն ծավալվի սոցմրցումն ու հարվածայնությունը:

ԻՆՉ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՇՈՒՐՁԸ ՊԻՏԻ ՄՐՅՅԵԼ

Աշնան դուրդատնտեսական կամպանիան միայն աշնանացանով չի սահմանափակվում. աշնանացանը գլխավորելը դժվար է հենց նրանով, վոր իրար հետ դուրդնթացարար պիտի առաջ տարվեն և բերքահավաքը

և բերքի պահպանումը, բաշխումը, սերմի պահպանումն ու ախտահանումը, վարը, ցանքը, նորաթը, մթերումները, շինարարությունը և այլն:

Այդ բոլորը հաշվի առնելով աշնան դուրդատնտեսական կամպանիայի ընթացքում սոցմրցումը պիտի ծավալվի կոնկրետ կերպով հետևյալ հարցերի շուրջը.

Սկսել և ավարտել ծխախոտի, բամբակի, բանջարաբույսերի ու աշնան մրդերի բերքահավաքը, թույլ չտալ, վոր վոչ մի փաթիլ բամբակ, վոչ մի ծխախոտի տերև, վոչ մի կլիտ միլոդ փշանա կամ դաշտում մնա:

Բամբակն անմիջապես տեղափոխել և հասցնել մթերակայան, չթողնելով դաշտում փոշու, արևի ու անձրևի տակ, չանաքը կրկնել այնքան, մինչև վոր վոչ մի փաթիլ չմնա դաշտում. գերակատարել մթերման պլանը:

Արագ ավարտել ծխախոտի չորանոցների կառուցումը, Հհասցնելու դեպքում ճարել ժամանակավոր շինքեր, աշխատել ըստ հնարավորին անսպասան արևի տակ չորացնել տերևները, լավ ամկացնել ու հակավորել և գերակատարել կոնտրակտացիայի պլանը:

Արմատատարողների պահպանման համար պահեստներ շինել կամ հողի մեջ խնամքով պահել, խաղողը չփչացնել և շտապ հանձնել մթերող ուղաններին:

Հացահատիկները հնձելուց հետո չթողնել կայերգում կալել որ ու գիշեր, գտել ու ախտահանել ամբողջ սերմացուն՝ աշնան թե դարնան համար, նոր միայն հոբերածել, չթողնել վոչ մի տրիկեր անդսք մնա, մի կուլեկտիվում գտումը վերջացնելուց հետո, շարունակել անհատ տնտեսությունների համար կամ ուղարկել կոլեկտիվին:

Շարունակել սխրագման աշխատանքները, ոգտա-
գործելով կեր պատրաստելու բոլոր հնարավորություն-
ները — մոլախոտերը, բանջարանոցների թերուցքը, վը-
չացած պտուղները, արմատապտուղների կտորտոնքը,
անտառապտուղները, այլելորդ դարմանը և այլն:

Բերքը բաժանել ճիշտ՝ ըստ աշխրատանքի քանակի
ու վորակի:

Կատարել և դերակատարել մթերումները ու դրա-
մական միջոցների մորիլիզացիայի պլանները:

Ժամանակին, հարվածային կերպով և լավ վորա-
կով կատարել ու ավարտել վարի սլանը, արաթը կա-
տարել ինչքան կարելի յե շուտ և շատ տարածության
վրա: Ցանքը կատարել շատ և աղատ պահել բամբակի
ու գարնանացան մյուս տեխնիկական բույսերի հատ-
կացված հողամասերը:

Աշնանացանը ու մյուս պլանները քննել ժամանակին
ու հասցնել կոլեկտիվի յուրաքանչյուր բրիգադին ու ո-
ղակին:

Աշնան գյուղատնտեսական բոլոր աշխատանքներում
կատարել դործարք և կարգավորել հաշվառումը:

Բերքի տոնին ու այնուհետ կազմակերպել ցուցա-
հանդեսներ, վեր հանել կոլտնտեսության բոլոր նվա-
ճումները, ուղղել սխալները, նվաճումների մասին
տեղյակ դարձնել վոչ միայն կոլտնտեսականներին, այլև
անպայման բոլոր անհատ անտեսություններին:

Կազմակերպել ինիցիատիվ խմբակներ, ներդրավոր
հարվածային բրիգադներ, ուղարկել «կարմիր խնամա-
խոսներ», զեկուցումներ դնել, բացատրել և մասսայա-
կանացնել կուսակցության ու կառավարության բոլոր
վորոշումները և ստեղծել ավելի ուժեղ վերելք քան յե-
զել և գարնանացանի ընթացքում:

Արագացնել անասնաբուժարհի համալրումը, ապրանքա-
յին ֆերմաներ ստեղծել, զարկ տալ անասնապահության
մանր ճյուղերին (ճաղարարութուն, հավաբուծու-
թյուն, խոզարուծություն), արագ ավարտել գոմերի,
վարախների, ախոռների, մարադների, պանրագործա-
րանների և մյուս կառուցումները:

ՄՐՅՈՒՄ ԱՐՏԱԳՆԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Այս տարի մրցման պայմանագրերի մեջ մեծ տեղ
պիտի հատկացնել արտադնացությունը կազմակերպելու
գործին:

Գործարքն ու սոցմրցումն ապարդյուն կանցնեն,
յեթե կոլտնտեսության մեջ նոր ստեղծված ու գյուղե-
րում միշտ գոյություն ունեցող ավելորդ բանուժը չող-
տագործվի: Մեր յերկիրը զարգանում է վիթխարի տեմ-
պերով, նոր գործարաններ ու նոր խորհանտեսություն-
ներ, մեքենատրակտորային կայաններ են ավերանում
ամեն շարաթ, ավելի ճիշտ ամեն դր: Ինդուստրիայի ու
գյուղատնտեսության զարգացման այդ արագ տեմպե-
րը պահանջում են բանուժ:

«Մենք վերացրինք անգործուրյունը» — սուտ է ընկ.
Ստալինը — հետևապես մենք վաչկացրինք այն ուժը, վոր
մեզում էր լաշխատամքի, շուկայի վրա, մենք տասնյակ
հազարավոր տրակտորներ հայրայրեցիմք գյուղին,
ջախջախեցիմք կուլակին, կազմակերպեցիմք կսլտնտե-
սուրյուններ, գյուղացիներին ենարավորուրյուն ավե-
ցիմք մարդավայել ապրելու և աշխատելու. գյուղացիմ
այլևս գյուղից էադաք չի փախչում, այլևս բանլորա-
կան ուժի ինքնահետ չկա:

Յեկ իսկապես կոլտնտեսութիւն մտնելուց հետո չքավոր, բատրակ, միջակ դյուղացին տնտեսական սուբ կարիքի մեջ չի և ստիպված չի լինում քողաք գնալ, ինչպես առաջ: Սակայն գործարքի կիրառման շնորհիվ հասկապես, ինչպես մեքենաների գործադրութեան, սոցմըցման և այլ պատճառներով կոլտնտեսութիւններում առաջ են դալիս բանվորական աղատ ձեռներ, վորն արդյունաբերութեան մեջ աշխատելու ուղարկելու դեպքում կոլտնտեսութիւնը մեծ յեկամուտներ կունենա:

Միտածմանակ արդյունաբերութիւնն էլ բանութ ուրիշ տեղից չի կարող ստանալ, յեթե վոչ կոլտնտեսութիւնից: Ընկ. Ստալինն ասում է.

«Այլևս չի կարելի հույս դնել բանվորական ուժի իճնահոսի վրա, հետևապես իճնահոսի «բարաբակաւութիւնից» պետք անցնել արդյունաբերութեան համար բանվորների կազմակերպման հավաքման բողաբակաւութեանը, սակայն դրա համար կա մի ուղի, տնտեսական կազմակերպութիւնները պայմանագրումը կոլտնտեսութիւնների և կոլտնտեսականների հետ»:

Կատարելու համար մեր կուսակցութեան առաջնորդի դիրեկտիվը և հնդամյա պլանի իրադործումն արագացնելու համար ամեն մի կոլեկտիվ պարտավոր է արտագնացներ տալու համար պայմանագրեր կնքել վորտէ արդյունաբերական ձեռնարկի հետ: Կոլտնտեսութեաններն իրար հետ պիտի մրցեն շատ արտագնացներ տալու և արտագնացութիւնը ճիշտ կազմակերպելու հարցի շուրջը:

ՍՏՈՒԳԵԼ ՀԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԸ, ԿԱՊԵԼ ՆՈՐԸ

Մինչև բերքի տոնը և հատկապես բերքի տոնին պիտի անցկացնել սոցմըցման պայմանագրերի լայն ստուգատես, պետք է բերքն ստանալուն պես հատկացումներ կատարել մրցանակաբաշխութեան Ֆոնդին, սուղել մըրցումը սկսած ստորին սղակներից անհատական մրցումից և պատրաստվել բերքի տոնին ցուցահանդեսներում մրցութեան դուրս գալու շրջանի մյուս կոլտնտեսութիւններին հետ: Ստուգման համար պիտի ընտրել հատուկ կոմիտեաներ, պատգամավորութիւններ, վորոնք մանրամասն ստուգելով աշխատանքը ակն ու ակղը, պիտի լիազորված լինեն և պարզեւտրութիւններ արցանակաբաշխութիւն կատարելու: Պետք է մրցման ընթացքի և հարվածայնութեան սարածման մասին տեղյակ պահել բոլոր կոլտնտեսութիւններին, օրատի թերթում պիտի լայնորեն պարզաբանել սոցմըցման դրական ու բացասական կողմերը, ունեցած նվաճումները և բացերը:

Սակայն դրա հետ միասին անհրաժեշտ է սկսել նոր պայմանագրերի կապելը: Սոցմըցման նոր պայմանագրեր կապելիս ուշադրութեան կենտրոնում պիտի ունենալ անհատական մրցումը. վերջին հաշվով բրիգադի, կոլեկտիվի արտադրողականութեան բարձրացումը ընդհարնապես, յուրաքանչյուր անհատ կոլտնտեսականի աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացումից և կախված և ինչքան շատ կոլտնտեսականներ անհատապես մրցման մասնակից լինեն, այնքան սոցմըցումն ավելի լավ կաղմակերպված կարելի յե համարել, այնքան ավելի նա ծառայած կլինի իր նպատակին:

Անհատական մրցման մասնակի ի հարկե մրցման խնդիրներն ալելի սահմանափակ, ալելի կոնկրետ սլե-տի լինեն, ալելի թիչ կետեր պիտի ընդգրկեն:

Անհատական պայմանագրերի կնքմանը պիտի հա-ջորդի ողակների, բրիդաղների, տնտեսութեան առան-ձին ճյուղերի հետ մրցման պայմանագրերի կնքումը:

Առանց դրան սոցմրցումը կոլտնտեսութեան մեջ տարերային բնույթ կունենա, անհատական մրցման շաղկապումը խմբակային մրցման հետ աշխատանքի մեջ կարգապահութիւն, կազմակերպութեան կմտցնի: Բացի այդ, կոլեկտիվ աշխատանքը, կոլեկտիվ մրցումը յեռանդ կտա մրցման մասնակողներին և մրց-ման մեջ կգրավի և անհատական մրցման պայմանագիր չունեցողներին, հետ մնացողներին:

Մրցումը կոլեկտիվի ներք կազմակերպելուց հետո պիտի սկսել սոցմրցման պայմանագրեր կապել կոլեկ-տիվների միջև, կոլտնտեսութեան և խորհտնտեսութեան միջև, կոլտնտեսութեան և արտադրական ընկերութեան, դյուղխորհրդի, գործարանի, կոլեկտիվագրոցի միջև և այլն:

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԸ ՊԻՏԻ ԼԻՆԵՆ ԿՈՆԿՐԵՏ

Անչուշտ տնտեսական-քաղաքական սոցմրցման այդ պայմանագրերը տարբեր բնույթ պիտի կրեն: Անպայ-ման անհրաժեշտ չի, վոր պայմանագրերն ընդգրկեն բո-լոր խնդիրները, վորոնց շուրջը կարելի չե մրցել: Ընդ-հակառակը պետք ե վերցնել կոնկրետ խնդիր:

Որինակ, յենթադրենք կոլտնտեսութեանը բամբա-կացան ե, հարևան կոլտնտեսութեան հետ նա կարող ե մրցել բամբակի ցանքի, մշակման, բերքի քանակն ու վորակը բարձրացնելու խնդրի շուրջը, դյուղխորհրդի

հետ կարող ե մրցել ճանապարհների շինարարութիւնը, միջոցների մոբիլիզացիայի պլանն արագ կատարելու շուրջը, արտադրական ընկերութեան հետ վարկավոր-ման ու ցանքի, մշակման սպասարկումը, մթերումները հաջող կատարելու շուրջը, դյուղյերիտի հետ անդրա-դիտութեան վերացման, պոլիտեխնիկացիա մտցնելու շուրջը, խորհտնտեսութեան ու գործարանի հետ արտա-դնացութիւն կազմակերպելու, պլաններ կատարելու շուրջը և այլն:

Պայմանագրերի վերահնքման այս աշխատանքի համար պիտի հարվածայինները ընտրել պատգամա-վորներ, ներկայացուցիչներ կոլեկտիվի-կոլեկտիվ, խորհտնտեսութիւն, գործարան վնալու, տնտեսութեան գրութեան հետ ծանոթանալու և ըստ դրա պայմա-նագրի կետերը մշակելու, ու մաստայական ժողովներով անցկացնելու համար:

Շատ կարևոր ե, վոր կոլեկտիվն սկսենա մրցումը կազմակերպող հարվածայիններ, վորոնք պայմանագրեր կնքելուց հետո հաշվի առնելին այդ հատկապես պիտի հաշվի առնել իրենց հարվածային հայտարարողներին, ինքնակոնտրակացիայի կապողներին և այլն:

Պայմանագրեր կնքելիս պիտի հաշվի առնել հարվա-ծայինների կենսագործիվող աշխատանքային նորմանե-րը, աշխատելով պայմանագրի մեջ վորոչ տոկոսով բարձրացնել այն, վորպեսզի մրցութեանը ձեվական չլինի: սովորական ենեղիկա չպահանջի, այլ վորոչ լար-վածութիւն առաջ բերի:

Ստուգումները ժամանակ անպայման պիտի հաշվի առնել, տեղական առանձնահատկութիւնները, որինակ չի կարելի պահանջել վոր նոր յուրացվող հողամասե-րից նուրբանք բամբակ ստացվել, ինչքան լավ մշակ-

ված, պարարտացրած հողամասերից. այդպիսի հողամասերում տարբեր պիտի լինեն և տշխատանքային նորմաները, սակայն այդ նորմաները պիտի հավասար լինեն լավագույն հարվածայինների միջին նորմային և վոչ ցածր. միամասնակ չի կարելի շատ բարձր նորմաներ հիմք ընդունել, քանի վոր այդ դժվար նորմաները տրամադրութուն առաջ կրերեն հետ դառնալ դործարքից դեպի որավարձի սխտեմը:

Սոցմրցման տնտեսա-քաղաքական պայմանադրերը պիտի ըննության առնվին արտադրական խորհրդակցություններում ու մրցողներին (կուլեկտիվի, բրիգադի) ընդհանուր ժողովում պայմանադրի բոլոր կետերը պիտի լայնորեն բացատրվի և մրցման պայմանադրերը կատարելու համար մտքի լիզացիայի պիտի յենթարկվի կոլտնտեսականների հասարակական կարծիքը:

ՍՈՑՄՐՑՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ՂԵԿԱՎԱՐԵԼ, ԳԼԽԱՎՈՐԵԼ

Մինչև վ հիմա յեւ սոցմրցման դործում առեւտագլխավոր բացը նրա անկազմակերպվածությունն է, սոցմրցումը չգեկավարելը, չգլխավորելը, այն ինքնահասիմ քողկելն է, վորը սոցմրցման աջ ուղորտունիստական թերազնահատման ցայտուն արտահայտությունն է հանդիսանում: Յեւ իսկապես այն չըջաններում ու գյուղում, ուր աջ ուղորտունիստներին հաջողվել է խցիվել կոլտնտեսական ղեկավար ապարատներում, սոցմրցումը բոլորովին անտեսվել, մոռացվել է (Դարալազյազ, Ղարաբիլիսայի և այլ շրջանների մի շարք կոլտնտեսություններում, «Անաստվածում» և այլն):

Այլ կոլտնտեսություններում ինքնահոռն արտահայտվել է այլ ձեւով, սոցմրցումը մատեցել են սե-

վախաճարեմ, կնքել են պայմանադրեր ի լուր ամենքի հայտարարել են իրենց հարվածային (նույնիսկ թերթերում) ամբողջ բրիգադով, կուլեկտիվով կամ անհատապես, սակայն գործնականում վոչնչով չեն արդարացրել հարվածային կոչումը, կամ չեն գլխավորել, այդ շարժումն ու գարծը թողել են ինքնահոռն:

ԿՈՄՐԱԴԻՋՆԵՐԻ ԴԵՐՆ ՈՒ ԱՆԵԼԻՔՆԵՐԸ

Շատ կոմբիլժներ, կոլտնտվարչություններ իրենց պատասխանատու չեն համարում սոցմրցման ու հարվածայնության կազմակերպվածության համար, մինչդեռ առաջին հերթին նրանք են պարտավոր ղեկավարել ու գլխավորել սոցմրցումն ու հարվածայնությունը: Սոցմրցման լավ կազմակերպման համար պատասխանատու յե առաջին հերթին կոմբիլժը, նրա յուրաքանչյուր անդամ, վոչ մի գյուղկոմունիստ չպետք է դուրս մնա կոլտնտեսության հարվածայինների շարքերից, նրանցից յուրաքանչյուրը սեփական որինակով պետք է սոցմրցման ու հարվածայնության ծավալմանը նպաստի, պետք է հարվածայիններ լինեն վոչ միայն դաշտում աշխատողները, այլ և կոլտնտեսական ու մյուս ապարատներում աշխատող կոլտնտեսականները, կոլտնտեսությունից, կոլտնտեսության ֆիզիքական աշխատանքից խուսափողները տեղ չպիտի ունենան կուսակցության շարքերում. գյուղկոմբիլժները պետք է հեռացնեն կոլտնտշինարարության ֆրոնտը լեղակերիմ և կուսակցության շարքերը խտացնեն հարվածայիններով:

Սակայն անձնական որինակը միայն բավական չէ, միայն իր նորմաները գերակատարել և ուրիշ բանի մասին չմտածել կոմունիստական չէ, յուրաքանչյուր գյուղ

կոմունիստական Կարվածային դործը պետք է կազմակերպի, պետք է պայմանադրեր կապելու, անհատական կամ բրիգադային, կոլեկտիվ մրցումն սկսելու և ֆախաները հանդիսանալու, գյուղկոմունիստները և կուսբյուրները պիտի հսկեն, վոր ճիշտ հաշվառում կատարվի, վոր Ժամանակին ստուգումներ կատարվեն, վոր պայգեվատորութուններն ու մրցանակաբաշխումը չուշանա, վոր հարվածայիններին հատկացված արդյունաբերական դեֆիցիտային ապրանքներն այլ նպատակներով չծախսվեն, վոր հարվածայինների շարքերը չխցկվեն կեղծ հարվածայինները:

Միաժամանակ կուսբյուրը պիտի ե հաշվետվութիւն պահանջի կոլտնտեսութունից, դաշտավայրներից, կոմյերիտբյուրից, գյուղխորհրդից, պատի լրագրից և մյուս կազմակերպութուններից սոցմրցումն ու հարվածայնութունը ծավալելու համար կատարած աշխատանքի մասին:

ԿՈՄՍՈՄՈՒԼԸ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ԱԶԱԿԻՑԸ

Այն կոլտնտեսութուններում ու գյուղերում, ուր կուսբյուրներ չկան այդ բոլոր պարտականութունները պիտի կատարի կոմյերիտբյուրը, իսկ ուր կուսբյուր կա, կոմսոմոլը նրա առաին ոգնակամը պիտի հանդիսանա:

Կոմյերիտականները բոլորը, կոլտնտեսութան մեջ, պետք է լինեն հարվածայիններ, լողերը, սիմուլյանտները, գլուխ պահողները պետք է դուրս արվեն կոմսոմոլից և կոմսոմոլն իր շարքերը պիտի ընդունի հարվածային կոլտնտեսական յերիտասարդներին:

Կոմսոմոլը, վորպես սրինակ պետք է կոմյերիտա-

կան հատուկ ողակներ, բրիգադներ կազմակերպի, կոմսոմոլը բուքսեր՝ ոգնութուն կազմակերպելու նախանձեռնողը պիտի հանդիսանա, կոմսոմոլը շարաթորյակների ավրանների պիտի դնա կոլտնտեսութան ճեղքվածքները ծածկելու համար:

ԿՈՒՏԵՏՎԱՐԶՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՎՈՐՈՍՍ ՍՈՑՄՐՑՄԱՆ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՋՆԵՐ

Կոլվարչութունները, վորպես կոլտնտեսութան ղեկավար որդան, սոցմրցման անմիջական կազմակերպողներն ու ընթացք տվողները պիտի հանդիսանան, կոլվարչութունն է, վոր ընդհանուր արտադրական խորհրդակցութուններում պիտի դնի սոցմրցման և հարվածայնութան վերաբերող խնդիրներ, նա պետք է արտադրական հանձնաժողովների ու խորհրդակցութունների միջոցով հաշվառման յենթարկի մրցումը, գործարքի ու հաշվառման կարգավորմամբ հնարավորութուններ ստեղծի պարզելու մրցման արդյունքները: Կոլվարչութունն է, վոր պիտի ընտրի հանձնաժողովներ, պատգամավորութուններ ստուգելու սոցմրցման արդյունքերը և մրցանակաբաշխութուն կատարելու, իսկ մինչ այդ կարմիր ու սեպ տախտակներում պիտի ցուցահանի մրցման ընթացքում հետ մնացողներին ու հարվածայիններին, պայքարի անիութնութան, լուգրութան դեմ: Կոլվարչութունն է, վոր պիտի գործնականում իրականացնի «ով շատ և լավ աշխատի, նա շատ կտանա, ով չի աշխատի, նա վոչինչ չի ստանա» լողունդը: դրա համար նա արդյունարերական ապրանքները բաշխելիս, ախաններ տալիս և բերքի ու յեկանությունների վերջնական բաշխման Ժամանակ պետք է

նկատի ունենա յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի աշխորհրի թիւը, նրա աշխատանքի վորակը և ըստ այնմ ել բաժանում կատարի: Կոլտնտնտարչութունը պետք է հսկի և թույլ չտա սոցմրցումը ժամանակավոր կամ պանիայի վերածել. սոցմրցման ժամկետները լրանալիս նա պիտի կազմակերպի նոր պայմանագրությունները: Կազմարչությունը միաժամանակ ինքը, վորպես մրցող կազմակերպչան դեկավար որգան (հարեւան կոլտոզի, սովխոզի, գործարանի հետ) պիտի և հարվածային լինի և մրցման համար պայմաններ ստեղծի կոլեկտիվում:

Կոլտնտնտարչությունների անմիջական պարտականությունն է, և այս նրանք յերբեք չպիտի ձգձգեն, պարզեվատրման Փոնդ կազմակերպելն ու պարզեվատրություններ կատարելը: Պիտի հիշել, վոր պարզեվատրությունների համար ծախսված գումարներն իրզուր չեն կորչում, յեթե պարզեվատրումը կատարվում է ճիշտ:

ՄԱՄՈՒԼԻ ԴՆՐԸ

Սոցմրցման ու հարվածայնության ծավալման դործում մձոական դեր ունեն խաղալու և մամուլը, գյուղական ու չրջանային թերթերը և իրենք գյուղթղթակիցները:

Ամենից առաջ «ամեն մի գյուղաքաղակից պիտի լինի հարվածային և ամեն մի հարվածային՝ քաղակից»: Իսկ ինչ է նշանակում այդ: Այդ նշանակում է, վոր ամեն մի թղթակից իր որինակելությամբ, հարվածային աշխատանքով կոլտնտեսության բոլոր աշխատանքների ասպարիղում պետք է լինի առաջինը: Այդ նշանակում է, վոր ամեն մի թղթակից պիտի շահագրգռված լինի սոցմրցման և հարվածայնության ծավալման գործով:

Թղթակիցը չպիտի լռի այն ժամանակ, յերբ սոցմրցումը գլխավորելու փոխարեն կոլտարչությունը կամ մյուս կազմակերպություններն այն թողնում են ինքնահոսի, նա պիտի և պայքարի պարտունիզմի, սոցմրցումը քերպանահատելու կամ ազավաղելու ամեն մի յերեվույթի դեմ:

Սակայն թղթակիցը մենակ չպիտի պայքարի այդ թերությունները դեմ, նա պետք է մորելիզացիայի յենթարկի կոլտնտեսական վողջ մասսային կուսակցութայն գլխավոր դժի կենսադրմման համար. պատի թերթերը պետք է իրենց այդ պայքարով մասսայի կազմակերպիչը լինեն: Ամեն մի ճեղքվածք, ամեն մի բաց, պատի թերթը պիտի նախատեսի ու ժամանակին ահազանդ տա. առանց խնայելու պետք է մերկայցնել բոլոր լողրներին, գլուխ պահողներին, գործը ձգձգող, ինքնահոսի մատնող ուղորտունիսաներին, հետեվողականորեն պայքարը տանել մինչև վերջ թույլ չտալով, վոր սոցմրցումն ու հարվածայնությունը թուլանա ու մոռացվի: Միաժամանակ թերթում պիտի լուսարանվի և աշխատանքի դրական վորձը, սոցմրցման Փրոնտում ունեցած նվաճումները, պետք է թերթերում մասսայականացնել հարվածայիններին և տրամադրությունն ու պայմաններ ստեղծել այդ շարժումը ծավալելու:

Գյուղխորհուրդները նույնպես, վորպես գյուղի իշխանություն, վոր հսկում, դեկավարում և կոլտնտեսության աշխատանքը ինչպես և ծավալում մրցում անհատական սեկտորում, աշխանացանի պլանների կատարման համար պետք է շահագրգռված լինի սոցմրցման ծավալմամբ կոլտնտեսություններում և ոժանդակությունցույց սա այդ նպատակով:

ՊՍՅՔԱՐԵՆՔ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Չնայած սոցմրցման ընդհանուր անկազմակերպվածության բայլընկերյան յերկրորդ զարնանացանի, մեղ մոտ մի շարք կոլտնտեսություններ՝ Սարգարաբաղ, Ն. Խաթունարխ, Ուզունլար, Թուսկուլու, և այլն հերոսական պայքար տարան առաջնության համար: Աշնանացանի ընթացքում այդ մրցումը պետք է ավելի կազմակերպված բնույթ ունենա, բերքի տոնին նվազատվությունների համար մեծ դուժարներ են հատկացվում: Անդրբամբակկոմն արդեն նշանակել է բամբակի մթերման պլանները գերակատարող կոլտնտեսությունների պարզեցվածության համար մրցանակներ մինչև 5000 ռ.: Կազմված է աշնանացանի պլանը գերակատարող կոլտնտեսությունների պարզեցվածություն մատին նախագիծ, վոր շուտով կհայտարարվի թերթերում. բացի այդ մրցանակներ են տրվելու կերի սխրոսացման պլանը գերակատարող, անասնապահական լավագույն ֆերմաներ կազմակերպող կոլտնտեսություններին:

Հայաստանի արհմիությունների կորհրդի փոխանցիկ զբոշը, վոր այժմ Սարգարաբաղում է կանցնի այն կոլտնտեսություններին, վորն աշնան գյուղատնտեսական կամպայնիայի ընթացքում, ծավալելով սոցմրցումն ու հարվածայնությունը, կգերակատարի բերքահավաքի, վար ու ցանքի, մթերումների պլանը:

Ահա այդ մրցություններին պետի դուրս դան մասնակցելու մեր լավագույն կոլտնտեսությունները, իսկ ամեն մի կոլտնտեսություն կարող է շատ կարճ ժամանակում դառնալ լավ և որինակելի՝ սոցմրցման ու հարվածայնության ծավալմամբ, այն ճիշտ կազմակերպելով:

Ամբողջ Խորհրդային Միության բոլոր անկյուններում կոմունիստական կուսակցության ղեկավարությունը կատարելի պայքար է ծավալված ժողովրդական տնտեսության հնգամյա մեծ պլանը 4, 3 ու կես տարում կատարելու համար. հնգամյա պլանով նախատեսված տեմպերից մենք առաջ ենք սլացել արդյունաբերության թե գյուղատնտեսության բոլոր ճյուղերում և այդ շնորհիվ գլխավորապես նաև նրա, վոր բանվորական ու կոլտնտեսական միլիոնների համար «ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ԴԱՐՁՆԵԼ Ե ՊԱՏՎԻ, ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՎՈՒԹՅԱՆ, ՀԵՐՈՍՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾ» (ՄՏԱԼԻՆ) — սոցմրցման ու հարվածայնության շնորհիվ, շնորհիվ նրա, վոր ամեն մի բանվոր, ամեն մի կոլտնտեսական զուգում է և հավատացածի, վոր չի աշխատում շահագործող ուրիշ մի դասակարգի համար, գիտակցում է, վոր կապիտալիզմի, դասակարգային թշնամու, կուլակիզմի հաղթանակ տանելու համար անհրաժեշտ է ավելի բարձր տեմպեր վերցնել, ավելի շուտ ինդուստրացման յենթարկել մեր յերկիրն, ավելի արագ կոլեկտիվացնել գյուղը:

Հնգամյակի 3-րդ վճռական տարում մենք ավարտում ենք սոցիալիզմի հիմքի կառուցումը, մենք հիմնականում ապահովում ենք հնգամյա պլանի ժամկետից առաջ գերկատարումը: Կոլեկտիվացման հիման վրա մենք ամուր բազա յենք ստեղծում կուլակի, վորպես կապիտալիստական վերջին դասակարգի, լիկվիդացիայի համար, պայմաններ ենք ստեղծում սոցիալիզմի վերջնական հաղթանակի համար:

Հնգամյա պլանի իրագործումը բազմապատկում է Խորհրդային Միության պաշտպանունակությունը կապիտալիստական հարձակումների դեմ և բոլոր հնարավորություններով ապահովում սոցիալիզմի կառուցումը

մեր յերկրում: Ահա ինչու սոցիալիզմն ու հարկածա-
նությունը պետք է դառնան աշխատանքի մշտական մե-
թոդ, աշխատանքի սոցիալիստական ձև և վոչ մի կո-
անտեսություն, վոչ մի բրիգադ, վոչ մի ուղակ և վոչ
մի կոլանտեսական դուրս չախար մեա հարկածաշին-
ների, աշխատանքն արժանապատիություն համար
հերոսների շարքերից:

ԳԻՆԸ 5 կ. (1 ս.)

В. Ор.

**КАК ОРГАНИЗОВАТЬ СОЦСОРЕВНОВАНИЕ
И УДАРНИЧЕСТВО В КОЛХОЗАХ**

Госиздат ССР Армении

Эривань—1981

«Ազգային գրադարան»

NL0204094